

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; Prof. Dr S. Greijdanus, Kampen; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelik, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; D. Stroot, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen. Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Postrekening No. 406040 ten name van BUREAU „DE REFORMATIE” — GOES. Telefoon 2424.

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling. Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar. Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: Bezwaarden over en onder de Synodocratie, II. — Gedicht: Gebed. — Uit de Schrift: Geen prosopolepsie — het ABC der Zending. — Kerkelijk leven: Zelfstandig optreden in de politiek? VIII. Voor Badgasten: De zwarte lijst, II; Calvinistische Studenten-Beweging. — Opvoeding en Onderwijs: Onze jeugd. — Pop. Wetensch. Schetsen: Om het hart der Reformatie, XVI; Op en om 't kerkplein: Homines ludentes. — Zending en Evang.: Verslag van een reis naar Soemba, II. — Groninger Brieven. — Perschoon. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Bezwaarden over en onder de Synodocratie.

Iedereen weet het: in de synodocratische Gereformeerde Kerken zijn heel veel „bezwaarden”. Wie zijn ooren en oogen goed den kost geeft, merkt dat al heel gauw. Niet dat ze „pro-vrijgemaakten” zijn — dat is natuurlijk weer heel wat anders. Maar „bezwaard” zijn ze wel.

Soms vraagt men zich weleens af: zijn er nog andere mensen in de gebonden Gereformeerde Kerken dan bezwaarden? Men ontmoet nu bijna nooit eens een man, die met innige dankbaarheid, overtuiging en enthousiasme over de laatste creaties van het dogmavormend vermogen zijner synodes spreekt en het als een confessioneel meesterstuk bewondert.

Naar mij van betrouwbare zijde werd medegedeeld, heeft zelfs een van de predikanten, die de geheime, en geheimzinnige geboorte van deze nieuwe confessie Synode heeft meegemaakt, haar vergeleken met een bloedworst. Eerst — zoo was zijn pastoraal, hoe wel niet bepaald elegant geformuleerd, oordeel — leek het ding nog wat, maar nu is 't net een bloedworst: ze hebben er van alles ingestopt.

Ik las dezer dagen, dat voor onze vaders het belijden van hun geloof in de taal der kerk een heerlijk, een vrij ding was. Als ze hun geloof beleden — zoo las ik — zetten ze als een bazuin aan den mond en juichten hun belijdenis frank en vrolijk over onze lage landen uit. Indien dat waar is, en ik geloof het wel zoo'n beetje, dan is het laatste product, dat de Utrechtse synodes de nederlandsche kerkelijke wereld inwierpen, vast en zeker geen belijdenis-uitspraak. En dan heeft K. S. met zijn geschrijf over een vierde formulier van eenigheid heel end' al ongelijk. Want wie onze synodale broeders „belijdt” nu inderdaad zijn vervangingsformule? Wie jubelt ons nu tegen: ik geloof dit alles met het hart en belijd het met den mond!?

Ja, er zijn heel veel bezwaarden over en onder de synodocratie. „Officieele”, dat wil zeggen: mensen die zich als bezwaard aandienen — maar ook „officieuse”. Ik bedoel daarmee die mannenbroeders, welke zich niet bezwaard noemen, die ook niet zoo genoemd willen worden, maar die toch niets van het gedoe hunner synodes moeten hebben, en er dikwijls zeer leelijk over denken en spreken.

Van die officieuse bezwaarden zijn b.v. de mensen, die schelden op „die professoren”, welke zoo vriendelijk waren hun privé-ruzie op de synodale tafels te smijten, om ze vervolgens „op den rug der kerken” uit te vechten en die u nu met een zeker wrovel vertellen, dat ze zich voorgenomen hebben, zich van „dien heelen rommel” geen stéek meer aan te trekken.

Tot deze officieuse bezwaarden behooren vooral ook de velen die „breed” en „oecumenisch” voelen, en die u nu met een diepe teleurstelling in hun gevoelige stem verzekeren, dat ze zich schamen thans

lid van een Gereformeerde Kerk te zijn. Hebben ze geen gelijk? Dienen gereformeerde kerken niet te zorgen, dat zulke „oecumenische” zielen zich nimmer over hun kerk behoeven te schamen?

Natuurlijk moeten zij van de „Schilder-groep” niets hebben. Wanneer belangstellende broeders uit een ander kerkverband, met welke ze uiteraard dikwijls en graag in aanraking komen, hen vragen of het soms in den kerkelijk-gereformeerden huize niet heelemaal pluis is, haasten ze zich met een tikje nonchalance, of verontwaardiging, of geruststelling te zeggen: óch, er was een stelletje ruziemakers en bekrompen zielen in onze kerken en ze maakten het ten slotte zoo bont, dat ze er wel „uit” moesten! Het is ellendig! Maar er was écht niets anders aan te doen!

Over de dogmatische praestaties van hun synode zijn deze mensen evenwel veel minder gesticht. Hoe ter wereld — zoo vragen zij zich af — kan een kerk, die in onzen „dynamischen tijd” leeft en die „den nood van deze wereld” kent en die geladen is met werkelijk „christelijke bewegingheid” jarenlang peuteren over vraagjes als veronderstelde wedergeboorte en zoo? Zoo iets is een openbaring van volslagen gemis aan ware katholieiteit en echt oecumenisch besef! Het is „verbijsterend” van bekrompenheid en sectarisme. „Er zal heel wat gedaan moeten worden voor we weer hebben opgeknapt wat die oude heeren als Ridderbos en Dijk hebben bedorven” zei mij onlangs een zeer actieve figuur onder de jonge gereformeerden.

Een zeer belangrijke categorie van deze soort bezwaarden vormen de mensen, die we het best als kerkelijk gededilluseerden kunnen typeeren. Het zijn hartelijke broeders, vol goede bedoelingen. Ze hadden de Geref. Kerken zoo lief. Ze waren misschien zelfs wel een beetje al te „wijs” met „hun” kerk. Met zorg beleefden ze de spanningen der laatste jaren. Diep verontrust over die ontwikkeling der dingen ondernamen ze individueel of in groep of door middel van kerkeraad of classis allerlei sussings- en pacificatiepogingen. Ze beseften dikwijls ook heel goed waar de fout school. En ze spartelden permanent tegen den stroom in. Maar ze konden en wilden en durfden niet doorzetten en volhouden. Nu is hun „kerkelijke vreugde” verdwenen. Ze zijn nog wel lid van de kerk maar de glans is er voor hen af. Ze werpen zich dikwijls nog meer dan vroeger in allerlei „christelijke”, „buiten-kerkelijke” actie om toch nog wat te doen in Gods Koninkrijk. Maar ook dat is niet meer wat het vroeger was. De ziel, de kracht is er uit verdwenen. Ze merken het al heel gauw: het is eigenlijk nergens meer heelemaal in orde.

Bezwaard over den gang van de kerkelijke zaken voelen zich ook zeer velen, die bij „de politiek” en „de vakbeweging” zijn geïnteresseerd. Ze schrokken op, toen het in de kerk „hommes” werd. „Dat kunnen we niet hebben” zeiden ze. „De partij” en „de beweging” hebben groot belang bij een éénsgezinde kerk, die de door hen op touw gezette acties positief steunt. En nu die scheuring! Wie weet wat voor ellendige gevolgen zoo'n zaakje hebben kan. Had „de hogere kerkelijke leiding” niet wat soepeler kunnen zijn? Met tact en beleid en soepelheid krijg je in een organisatie zoowat alles voor elkaar!

Ja, die K. S. die vechtjas, die is ook mis. „In een organisatie moet nu eenmaal orde en regel zijn en als in een organisatie, welke ook maar, de meerderheid een besluit heeft genomen — ik hoor het een groote figuur uit de Vakbeweging nog zeggen in een debat over de kerkelijke kwesties — dan moet de minderheid zich eenvoudig naar de meerderheid schikken!” Maar moest men K. S. en die anderen per sé het bloed zoo diep onder de nagels vandaan persen? En de zaak ligt bovendien zoo, dat er onder die vrijgemaakten een hoop flinke „organisatiemensen” zitten, die je niet graag wilt missen. Het is een ellendige boel. En

GEBED.

*Ik weet, dat ik mijn werk begin,
Heer, leid me tot dit leven in.*

*Ik weet, dat 'k Uw stem heb gehoord,
Heer, leid me in dit leven voort.*

*Ik weet van vlijmend helse pijn,
Heer, laat m' in U geborgen zijn.*

*Ik weet van 't Licht der eeuwigheid,
Heer, geef me 't leven, 'k ben bereid.*

MARIS.

we moeten er met zoo min mogelijk kleerscheuren doorheen zien te komen. Hang dus onmiddellijk een ijzeren gordijn tusschen de kerk en de rest van het „volle menschenleven”. Laat geen ziertje „kerk” op het politieke of sociale „terrein” doordringen. Gelukkig hebben we bij alle misère toch nog die mooie theorie van „de opsluiting — abusievelijk spreekt men van „sovereiniteit” — in eigen kring”. Dat is een patent middel om kerkelijke — en ook andere — „herrie” te localiseren en te neutraliseren.

Behalve deze „officieuse” bezwaarden zijn er nu óók nog „officieele”. Dat wil zeggen: er zijn leden van de Gereformeerde kerken, die naar eigen pertinente verklaring „bezwaard” zijn over wat in die kerken, speciaal door haar synodes is geschied en die zich nu ook als zodanig aandienen en optreden. Het is bekend, dat een tamelijk groote categorie van hen op Woensdag 27 Mei j.l. zelfs een vergadering in Amersfoort heeft gehouden om hun positie en taak als „bezwaarden in de Gereformeerde Kerken” te bespreken.¹⁾

Vaak zijn deze bezwaarden mannenbroeders, die in het verleden zonder eenige reserve het standpunt der synodes inzake doop en verbond en haar manipulaties inzake de regering der kerk scherp hebben bestreden en krachtig verdedigden wat in de vrijgemaakten thans zoo vinnig wordt becritiseerd.

We willen in het bijzonder spreken over deze bezwaarden.

Zoo zijn er — om met hen te beginnen — de mannen van „De Wachter”. Ieder weet, dat deze bewust en opzettelijk de rijke tradities van de Afscheiding in het kerkelijke leven wilden bewaren. Speciaal wilden ze dat doen door de Theologische Hoogeschool van Kampen en als instituut en als exponent en concretisering van een bepaalde variatie van de gereformeerde geloofsverzuiging ongerept te bewaren en zoo mogelijk tot groote bloei te brengen.

De mensen van de Wachter-groep waren over het algemeen eenvoudige lieden. Van theologische constructies moesten ze niets hebben. Ze leefden heel dicht en kinderlijk bij de Schrift en voelden zich innig gebonden aan de belijdenis als de eenvoudige vertol-

¹⁾ Na het schrijven van dit artikel verscheen in „Trouw” van 31 Mei j.l. het volgende bericht:

„Te Amersfoort is een druk bezochte vergadering gehouden van bezwaarden in de Geref. Kerken uit alle provincies. Uitgesproken werd, dat het noodzakelijk is te komen tot terugneming van de nieuwste verklaring, daar zij een obstakel vormt op den weg naar de hereeniging; tot herstel van geschonden recht en tot revisie van verschillende beslissingen der jongste Generale Synodes, tot wering van hiërarchie. Besloten werd, dat landelijk in den kerkelijken weg tot bereiking van deze drie punten zal worden gewerkt.”

We komen hierop nog nader terug.